

CHILE

Maaliskuu 1965

Chile poikkeaa useimmista Latinalaisen Amerikan valtioista kahdessa suhteessa: armeija on jo pitkään ollut erillään politiikasta ja maassa on verraten

vahva keskiluokka. Monet keskiluokan tukemat puolueet ja poliitikot ovat kuitenkin valtaan päästyään harjoittaneet vanhoillista politiikkaa, mikä on antanut virikkeitä jyrkille vasemmistolaisille aatteille.

Vuoden 1964 syksyllä Chilen sisäpoliittinen tilanne oli sellainen, että vasemmistolla tuntui olevan hyvä tilaisuus saada oma miehensä presidentiksi. Tällöin oikeistopuolueet luopuivat omista ehdokkaistaan ja ryhtyivät kannattamaan keskustan ehdokasta, pienehkön kristillis-demokraattisen puolueen johtajaa Eduardo *Freitää*. Syyskuun vaaleissa Frei saavuttikin Chilen historian suurimman voiton.

Mutta kun Frei presidenttinä yritti toteuttaa uudistuksia, kolme oikeistopuoluetta selitti kannattaneensa häntä vain estääkseen vasemmistolaista ehdokasta voittamasta. Kun näillä kolmella puolueella oli enemmistö sekä senaatissa että edustajainhuoneessa, uudistusohjelma kuivui kokoon.

Kun kolmella oikeistopuolueella oli kongressin 192 paikasta (edustajainhuone 147 ja senaatti 45) hallussaan 110 ja kristillis-demokraateilla vain 33 paikkaa, oikeisto lähti turvallisin mielin maaliskuun 7 päivänä 1965 pidettyihin parlamenttivaaleihin, joissa valittiin edustajainhuone kokonaan uudelleen sekä 21 senaattoria. Vaaleissa tapahtui kuitenkin yllätyksellinen maanvyörymä: Frein johtamat kristillis-demokraatit saivat noin 2.3 miljoonasta äänestä 43 prosenttia. Edustajainhuoneeseen puolue sai 82 edustajaa ja senaattiin 13. Ensimmäisen kerran 124 vuoteen jollakin puolueella on Chilen parlamentissa absoluuttinen enemmistö.

Vanha parlamentti hajaantui vasta toukokuussa, joten Frei ei vielä ole päässyt hallitsemaan enemmistönsä turvin. Jos hän pystyy toteuttamaan kunnianhimoisen uudistusohjelmansa, chileläisen keskustapolitiikan saavutukset saattavat heijahtua myös muualle Latinalaiseen Amerikkaan.

Edustajapaikkojen jakaantuminen 7. 3. 1965 valitussa ja entisessä kongressissa:

Puolue	Edustajainhuone		Senaatti	
	Nyt	Ennen	Nyt	Ennen
Kristillisdemokraatit	82	23	13	7
Radikaalit	20	40	10	13
Kommunistit	18	15	3	4
Sosialistit	15	13	7	7
Liberaalit	6	26	5	9
Konservatiivit	3	17	2	4
Kansalliset Demokraatit	3	12	1	—
Muut	—	1	4	3

Jaakko Okker